

Beleidsplan Armoedebeleid Walcheren

2015-2018

'Naar een integrale aanpak'

Gemeente Middelburg, Veere en Vlissingen

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding: de transities in het sociaal domein	3
1.2	Voortbouwen op Walchers beleid.....	3
1.3	Leeswijzer	3
2.	Wat willen we bereiken? Context en visie armoedebeleid.....	4
2.1.	Visie op transities sociaal domein en armoedebeleid.....	4
2.2	Wat zijn de doelstellingen?	4
2.3	Welke effecten willen we bereiken?	4
	Een totaal oplossing voor de klant	4
	Beweging naar voren: zelfredzaamheid bevorderen en individueel maatwerk bieden	5
	Kruisbestuiving Porthos en Orionis	6
	Grotere rol voor maatschappelijke organisaties bij het armoedebeleid	6
	Doelgroep en omvang	6
3.	Wat gaan we daarvoor doen? Wet- en regelgeving.....	7
3.1	Veranderingen wetgeving Participatiewet.....	7
3.2	Bijzondere bijstand.....	7
3.3	Verordening Inkomenstoeslag	8
3.4	Verordening studietoelage	9
3.5	Declaratiefonds Ouders met schoolgaande kinderen	9
3.6	Premie vrijwilligerswerk	9
3.7	Collectieve verzekering en compensatie meerkosten chronisch zieken en gehandicapten.....	10
3.8	Huishoudelijke hulp.....	12
	Stapelings-effect	12
3.9	Compensatie kosten participatie sport en cultuur.....	13
	Nadere regels	13
4.	Monitoring en communicatie.....	13
4.1	Hoe communiceren we over het vernieuwde armoedebeleid?	13
4.2	Hoe borgen we de kwaliteit?	14
	Bijlage	15
	Resultaten van 2013 Orionis Walcheren.....	15

1. Inleiding

In dit beleidsplan wordt uiteengezet hoe de gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen ondersteuning bieden aan inwoners van Walcheren die met een laag inkomen moeten rondkomen.

1.1 Aanleiding: de transities in het sociaal domein

De beleidsnota is een nadere uitwerking van de Kadernota Armoedebeleid 2015 -2018. De gemeente Middelburg, Veere en Vlissingen werken al samen op het armoedebeleid maar de kadernota geeft een nieuwe visie op het huidige armoedebeleid dat aansluit op de decentralisaties binnen het sociaal domein. Het armoedebeleid is onlosmakelijk verbonden met de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. De decentralisaties vereisen een andere manier van werken in het sociaal domein. Een integrale visie op het sociaal domein is hierbij het uitgangspunt.

1.2 Voortbouwen op Walchers beleid

De gemeenten werken al samen aan een gezamenlijke zorg en ondersteuning van haar inwoners via Walcheren voor Elkaar, Orionis Walcheren en Porthos. Met het doorvoeren van deze wijzigingen willen de gemeenten het Walchers armoedebeleid verder vormgeven. Op hoofdlijnen zal dit beleid voor alle drie de gemeenten hetzelfde zijn. Op diverse punten zullen de gemeenten ook verschillende keuzes maken.

1.3 Leeswijzer

Deze beleidsnota beschrijft de herijking van het armoedebeleid. In hoofdstuk twee worden de huidige ontwikkelingen in het sociaal domein, die van invloed zijn op het armoedebeleid geschetst. In dit hoofdstuk komen de doelen en de verwachte effecten van het vernieuwde armoedebeleid aan bod. Hoofdstuk drie bespreekt de regelingen en de veranderingen daarin. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op de wijze waarop de uitvoering, monitoring en communicatie rondom het armoedebeleid vorm zullen krijgen.

2. Wat willen we bereiken? Context en visie armoedebeleid

2.1. Visie op transitie sociaal domein en armoedebeleid

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Deze transitie moet leiden tot een transformatie van het sociaal domein. Gemeenten worden met de veranderingen geheel verantwoordelijk voor alle activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding, verzorging en re-integratie. Dit maakt een meer samenhangende aanpak binnen het sociaal domein mogelijk. Zo kunnen mensen met een beperking, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en gezinnen met complexe problemen met hun vragen terecht bij één partij: de gemeente. Vanwege deze ontwikkelingen willen de colleges ook het huidige armoedebeleid laten aansluiten bij de ontwikkelingen in het sociaal domein.

2.2 Wat zijn de doelstellingen?

Uitgangspunt van de Kanteling is dat mensen in beginsel zelf verantwoordelijk zijn om hun eigen kracht in te zetten voor groei in zelfredzaamheid en participatie. Burgers doen zoveel mogelijk zelf en proberen met familie, vrienden en burens zo lang mogelijk zelfredzaam te zijn. Niet iedereen kan echter naar eigen vermogen volwaardig meedoen aan de samenleving. Voor deze groep wordt zorg en ondersteuning geleverd. Dat doen we dicht bij onze burgers en we streven hierbij naar maatwerk. De gemeente staat van alle bestuurslagen het dichtste bij de burger. Zij kan bij uitstek de dienstverlening aan haar burger integraal en 'op maat' aanbieden. Zij sluit daarbij aan bij de lokale leefwereld van haar burgers en maakt daarin optimaal gebruik van de eigen kracht van de burgers en van hun omgeving.

Op Walcheren zijn vanaf 1 januari 2015 twee gemeentelijke organisaties verantwoordelijk voor de uitvoering van het gezamenlijke gemeentelijke beleid op het gebied van het sociaal domein: Porthos voor Wmo en (jeugd)zorg en Orionis Walcheren voor de Participatiewet. Het voorliggende beleidsplan is een stap naar de "**stip op de horizon**" waarin Walcheren een integrale toegang van het sociaal domein kent.

2.3 Welke effecten willen we bereiken?

Een totaal oplossing voor de klant

In februari 2014 hebben de Walcherse gemeenteraden ingestemd met het klantproces van het sociaal domein¹ waarin de uitgangspunten en de structuur van één integrale regeling voor het sociaal domein zijn opgenomen. Deze versie is geactualiseerd en wordt tijdens het schrijven van dit beleidsplan aan de raden voorgelegd. Voor het armoedebeleid is het niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk om aan te sluiten bij de structuur volgens het vastgestelde klantproces in het sociaal domein. Dit proces is leidend voor de armoedebenadering, want bij personen die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering is niet zelden sprake van meervoudige problematiek.

Dit vooronderstelt dat niet primair het inkomen maar de gehele situatie van de klant centraal dient te staan. Deze integrale werkwijze vraagt om een zorgvuldig en breed onderzoek van de vraag en behoefte van de klant door te zoeken naar 'de vraag achter de vraag'. Alleen zo kan de echte

¹ "Het klantproces op Walcheren in het sociaal domein: uitgangspunten voor de toegang tot ondersteuning en zorg" (zgn. pentekening).

behoefte(n) worden achterhaald en kan gezamenlijk met de klant gezocht worden naar een totaaloplossing. Hier bewijst dat een integrale en vraaggerichte benadering conform de werkwijze 'één gezin, één plan, één contactpersoon' kan leiden tot een totaaloplossing.

Aansluiten bij de nieuwe integrale benadering betekent ook dat binnen het sociaal domein zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van elkaars expertise. Dezelfde (onderzoeks)methodiek kan voor verschillende regelgeving gebruikt worden. Er kan zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van dezelfde gegevens, waardoor niet telkens opnieuw gelijke gegevens verzameld worden. Gegevens die verzameld zijn voor een aanvraag binnen de Wmo kunnen eveneens gebruikt worden voor het profiel van iemand die een bijstandsuitkering aanvraagt. Het samen laten vallen van beide velden leidt tot het gewenste eindresultaat. Bij deze benadering is ook de expertise integraal aanwezig. In de nieuwe integrale benadering zullen Orionis Walcheren en Porthos (inclusief de gebiedsteams) intensief samenwerken. Met deze samenwerking wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise. Beide partijen zullen veelvuldig met elkaar contact hebben om informatie 'warm' over te dragen en vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid met elkaar samen te werken. Op termijn streven we ernaar dat de backoffice van Orionis Walcheren en van Porthos steeds meer naar elkaar toe groeien en in elkaar opgaan.

Beweging naar voren: zelfredzaamheid bevorderen en individueel maatwerk bieden

In Walcheren voor Elkaar wordt gesproken van de 'beweging naar voren'. Uitgangspunt is het benutten van het sociaal netwerk en de eigen kracht van de burger. Inwoners worden gestimuleerd om gebruik te maken van Algemene voorzieningen. Dit kunnen Algemene voorzieningen zijn die door de gemeenten worden aangeboden, maar kunnen ook zaken zijn die door de markt worden aangeboden. Voorbeelden hiervan zijn vervoer, kringloopwinkel, kledingbank, openbaarvervoer en buurtcentra. Voor deze Algemene voorziening is geen beschikking nodig. Het kan zijn dat de burger geen gebruik kan maken van de Algemene voorziening. Dan kan een Collectieve (maat)voorziening worden aangeboden. Bijvoorbeeld sociaal vervoer, aanvullend collectief verzekeren van inwoners met een laag inkomen, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds (afhankelijk van lokale keuzes). Deze voorzieningen kunnen eenvoudig verstrekt worden via de front office. Het proces voor het gebruik maken van Algemene en Collectieve voorzieningen bij het armoedebeleid sluit aan bij het klantproces en de uitgangspunten van Walcheren voor Elkaar.

Toch kan het zijn dat de juiste oplossing gezocht moet worden in individueel maatwerk. De bijzondere bijstand stuurt aan op zoveel mogelijk maatwerk. Een zorgvuldig onderzoek (brede vraagverheldering) gaat hier aan vooraf. Een aanvraag voor een enkelvoudige voorziening kan direct afgedaan worden via de bijzondere bijstand bij Orionis Walcheren.

We willen ondersteuning en zorg betaalbaar houden. Daarom zetten we in op preventie en op tijdige signalering. We reageren zo snel als mogelijk op signalen uit de samenleving om te kijken wat er speelt en om verergering te voorkomen. Deze signalen proberen we op te vangen. Dit doen we onder andere via de loketten bij Porthos en Orionis Walcheren, bij scholen, woningcorporaties en werkgevers.

Zoals in de kadernota staat beschreven, is de essentie van de nieuwe benadering dat samen met de klant naar een oplossing wordt gezocht. Dit geeft professionals de ruimte om maatwerk te bieden en mee te denken in de behoeften van de persoon. Dit vraagt om een vernieuwde manier van denken.

De Kanteling betekent voor het armoedebeleid dat de toets voor het verstrekken tot bijzondere bijstand niet beperkt zal worden tot alleen een financiële toets, maar dat er wordt uitgegaan van maatwerk.

Kruisbestuiving Porthos en Orionis

Een onderdeel van de beweging naar voren zijn de algemeen toegankelijke voorzieningen die gemeenten gaan aanbieden. Deze Algemene voorzieningen kunnen burgers zelf inkopen. Maar vaak is er maatwerk nodig. Maatwerk vraagt om zorgvuldig onderzoek vanuit een integrale benadering. Voor de uitvoeringsorganisaties die hierbij gaan samenwerken vraagt dit om een nieuwe manier van werken. Deze cultuuromslag is niet van de één op andere dag gemaakt. Om de kruisbestuiving te laten slagen is het belangrijk dat Orionis Walcheren en Porthos nauw samenwerken. Voor een goede dienstverlening naar de burger toe, hechten de gemeenten er grote waarde aan dat er snel en adequaat gehandeld wordt.

Grotere rol voor maatschappelijke organisaties bij het armoedebeleid

In het nieuwe armoedebeleid ligt er een uitgesproken mogelijkheid om maatschappelijke initiatieven te steunen, te motiveren en om in het beleid op te nemen. Deze initiatieven dragen bij aan het wegnemen van armoede- en schuldenproblematiek en maken daarmee participatie van burgers beter mogelijk. In een aantal gevallen subsidieert de gemeente, omdat deze een toegevoegde waarde hebben voor de participatie van burgers. Deze voorzieningen kunnen beschouwd worden als Algemene en Collectieve voorzieningen en ondersteunen het vangnet voor de kwetsbare burgers. Daarnaast hechten de gemeenten er belang aan een samenwerkingspartner te zijn van maatschappelijke initiatieven en instellingen zoals kerken, en sportverenigingen. Wij zullen dit waar mogelijk proberen te faciliteren.

Doelgroep en omvang

Voor een indicatie van de omvang van de bestedingen voor het armoedebeleid en het aantal klanten dat via Orionis geholpen wordt, verwijzen we naar de bijlage.

3. Wat gaan we daarvoor doen? Wet- en regelgeving

Om vorm te geven aan de integrale werkwijze hebben we diverse instrumenten vanuit wet- en regelgeving beschikbaar. Een onderdeel van de wet- en regelgeving, die van invloed is op het armoedebeleid, is de vernieuwde Participatiewet. Deze wet beoogt mensen volwaardig te laten participeren en heeft daarmee een raakvlak met zowel de Wmo als het klantproces. Daarnaast stellen de gemeenten ook zelf regelgeving vast om kwetsbare burgers tegemoet te komen.

3.1 Veranderingen wetgeving Participatiewet

De nieuwe Participatiewet brengt een aantal veranderingen met zich mee ten opzichte van de Wet werk en bijstand (Wwb). Het Rijk wil geen ongerichte inkomenssuppletie maar wil meer de nadruk leggen op individueel maatwerk. De huidige minimaregelingen worden afgeschaft. De wijzigingen hebben betrekking op versterking van het individueel maatwerk via bijzondere bijstand. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Afschaffen van de categoriaal bijzondere bijstand. Een uitzondering hierop vormt de collectieve aanvullende verzekering
- Voor de categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve aanvullende verzekering wordt de centrale inkomensnorm van 110% afgeschaft
- Vervallen van de langdurigheidstoeslag
- Afschaffing van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatieregeling eigen risico (CER)

Volgens de Participatiewet komen er twee nieuwe regelingen en een verruiming van een bestaande regeling:

- De individuele inkomensstoelag
- De individuele studietoelag
- Een verruiming van de collectief aanvullende verzekering.

Dit heeft verschillende gevolgen voor het Walchers armoedebeleid. Het vernieuwde Walchers armoedebeleid willen de gemeenten gaan vormgeven via onderstaande regelgeving.

3.2 Bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is een vergoeding voor noodzakelijke uitgaven, welke door bijzondere omstandigheden ontstaan en die, naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de bijstandsnorm, de individuele inkomensstoelag, de individuele studietoelag, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm (artikel 35 Participatiewet).

De Participatiewet heeft als uitgangspunt dat gemeenten meer dan voorheen toepassing geven aan individueel maatwerk en minder categoriaal, omdat het laatste meer tot ongerichte inkomenssuppletie leidt.

Op grond van de Participatiewet mag de gemeente zelf bepalen met welk deel van het vermogen rekening wordt gehouden bij bijzondere bijstand (art. 35 Participatiewet). De gemeente mag afwijken van de vermogensbepalingen van de Algemene bijstand. Ook mag de gemeente zelf regels

vaststellen voor het bepalen van de draagkracht, d.w.z. het bepalen van de grens van het inkomen waarvan wordt aangenomen dat tot deze grens geen financiële ruimte in het inkomen aanwezig is.

Draagkrachtregels bijzondere bijstand: Huidige draagkrachtregels handhaven, d.w.z. 110% van de toepasselijke bijstandsnorm voor Vlissingen en € 300,-- per maand boven de toepasselijke bijstandsnorm voor Middelburg/Veere.

Tot nu toe werd voor de vermogensgrens aangesloten bij de Wet werk en bijstand (per januari 2015 Participatiewet). Dit betekent dat een gedeeltelijke vrijlating in het vermogen (inclusief eigen woning) is toegestaan. Indien het vermogen boven de vrijlatingsgrenzen van de bijstandswet uitkwam, werd bijzondere bijstand verstrekt in de vorm van een geldlening of krediethypotheek. Dit was per gemeente geregeld. Dit gaan we nu harmoniseren door kleine bedragen voor bijzondere bijstand bij vermogen in een eigen woning niet meer als geldlening of krediethypotheek te verstrekken.

Vermogensgrens: Rekening houdend met de vermogensbepalingen van de Participatiewet maar, indien de bijzondere bijstand per jaar lager is dan 1 maand van het minimumloon en er is sprake van vermogen in eigen woning, dan wordt de bijzondere bijstand om niet verstrekt. Anders wordt de bijstand in de vorm van een geldlening verstrekt.

Uitgaande van de kanteling in het armoedebeleid is het belangrijk om de toets voor het verstrekken van de bijzondere bijstand niet te beperken tot alleen een financiële toets, maar ook uit te gaan van maatwerk. Zeker wanneer vast staat dat er meer aan de hand is. Dan kan niet direct afgewezen worden op grond van uitsluitend de draagkracht.

3.3 Verordening Inkomenstoelage

Deze regeling is er voor mensen die langdurig op een minimum inkomen zijn aangewezen en geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. De nieuwe regeling vervangt de Langdurigheidstoelage. Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van een component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoelage in het leven geroepen. Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoelage de langdurigheidstoelage. De individuele inkomenstoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet).

Verordening Inkomenstoelage: Inkomensgrens vaststellen op 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. De referteperiode vaststellen op 3 jaar. Bedragen vaststellen op niveau Langdurigheidstoelage: € 369,-- alleenstaande, € 471,-- alleenstaande ouder, € 527,-- gehuwden (Dit zijn de bedragen 2014. Deze worden geïndexeerd).

3.4 Verordening studietoelage

De verordening studietoelage is een duwtje in de rug voor mensen met een arbeidshandicap die willen studeren. Voor hen is de drempel om te lenen een stuk hoger, omdat de kans op een baan lager is. Een studietoelage stimuleert mensen om toch deze stap te zetten om naar school te gaan of een studie te gaan volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan. Met deze regeling heeft de gemeente de mogelijkheid om mensen van wie is vastgesteld dat ze niet in staat zijn het minimumloon te verdienen, een individuele studietoelage te verstrekken als ze studeren. De omvang van deze doelgroep is nog niet in kaart gebracht, omdat het hier om een geheel nieuwe doelgroep gaat die niet bij de gemeenten in beeld is.

Verordening studietoelage: Voor de doelgroep een studietoelage verstrekken van € 600,- per 6 maanden. Deze vergoeding kunnen we blijven verstrekken voor de duur van de studie. De toelage wordt telkens als een eenmalig bedrag uitgekeerd, dus niet maandelijks.

De verordening Studietoelage wordt in de eerste helft van 2015 aan de raden voorgelegd. Hierin worden de nadere voorwaarden uitgewerkt.

3.5 Declaratiefonds Ouders met schoolgaande kinderen

Deze regeling is er om de participatie van kinderen en inwoners met een laag inkomen te bevorderen. Categorieel beleid is niet meer toegestaan, daarom wordt gekozen voor een bijzondere bijstand met groepskenmerken in de vorm van een declaratiefonds. Voor ouders met een laag inkomen en schoolgaande kinderen is het aannemelijk dat zij extra kosten hebben voor het onderwijs, zoals overblijf, schoolreisjes, schoolbenodigdheden, en daarnaast deelname aan sport en cultuur. Voor de kinderen kan dan een vergoeding worden versterkt via het declaratiefonds. Hiermee willen wij benadrukken dat armoede onder kinderen tegengegaan moet worden. Het declaratiefonds moet zo eenvoudig mogelijk worden gehouden. Bijvoorbeeld door een bedrag te verstrekken op aanvraag en achteraf steekproefsgewijze controle voor vaststelling van de bijdrage.

Declaratiefonds instellen voor de groep ouders met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm en schoolgaande kinderen tot 18 jaar (=groepskenmerk). Declaratiefonds is bestemd voor kosten die betrekking hebben op onderwijs, sport, cultuur en maatschappelijke participatie. Bedragen vaststellen op € 140,- voor kinderen op het basisonderwijs en € 260,- voor kinderen op het voortgezet

3.6 Premie vrijwilligerswerk

Voor een aantal uitkeringsgerechtigden geldt dat uitzicht op werk geen reële optie meer is. Vanuit Orionis Walcheren wordt deze groep uitkeringsgerechtigden gestimuleerd om zich in te zetten voor de samenleving. Dit kan bijvoorbeeld door het verrichten van vrijwilligerswerk. Hier is geen sprake van een verplichting. Maatschappelijke participatie biedt voor deze doelgroep structuur en brengt doelen in het leven van mensen. Samenwerking zal gezocht worden met de vrijwilligerscentrales in de drie Walcherse gemeenten. Om het vrijwilligerswerk onder klanten van Orionis Walcheren te

stimuleren, willen wij een vrijwilligerswerkpremie verstrekken. Hiermee nodigen wij deze doelgroep uit om zichzelf verder te kunnen ontplooiën en zingeving te bieden voor zichzelf en de samenleving. De premie is uitsluitend bedoeld voor klanten van Orionis Walcheren. Alle drie de gemeenten gaan de premie vrijwilligerswerk hanteren zoals die op dit moment al bestaat in de gemeente Veere en Middelburg.

Walchers breed een premie vrijwilligerswerk verstrekken aan klanten van Orionis Walcheren volgens beleidsregels premie vrijwilligerswerk Walcheren.

3.7 Collectieve verzekering en compensatie meerkosten chronisch zieken en gehandicapten

De rijksmiddelen, die met het afschaffen van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatieregeling eigen risico (CER) vrijvallen, worden na toepassing van een korting, overgeheveld naar de gemeenten. Gemeenten worden met de drie decentralisaties verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen bij hun zelfredzaamheid en participatie in het brede sociaal domein. Binnen deze context zijn gemeenten verantwoordelijk voor een passende oplossing voor de compensatie van meerkosten die mensen met een chronische ziekte en/of handicap hebben. De regering wil naar een vorm van ondersteuning die beter is toegesneden op de persoonlijke situatie van burgers, door een combinatie van de fiscale regeling specifieke zorgkosten en gemeentelijk maatwerk voor de ondersteuning van mensen met een chronische ziekte en/of handicap.

De Wtcg en de CER zijn rijksregelingen en door het Rijk met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2014 afgeschaft, omdat deze niet effectief genoeg zijn gebleken. De regelingen bleken te ongericht en niet terecht te komen bij de personen die het ook daadwerkelijk nodig hebben. Ook de mogelijkheid om via een categoriale regeling middels het minimabeleid een bijdrage te verstrekken, komt per 1 januari 2015 te vervallen. Verstrekking van categoriale bijzondere bijstand vanaf die datum is door het Rijk niet meer toegestaan. Alleen de mogelijkheid tot fiscale aftrek van specifieke zorgkosten blijft bestaan.

Gemeenten hebben meerdere mogelijkheden om de middelen die overgeheveld worden in te zetten. In de handreiking gemeentelijk maatwerk voor personen met een chronische ziekte en/of beperking staan meerdere opties genoemd:

1. individuele bijzondere bijstand
2. collectieve (aanvullende) verzekering
3. forfaitaire financiële tegemoetkoming Wmo
4. financiële tegemoetkoming Wmo voor daadwerkelijke kosten
5. verlaging eigen bijdrage Wmo
6. subsidie aan fonds financiële ondersteuning

Uitgaande van de mate van gerichtheid van het compenseren van daadwerkelijke kosten blijven de opties 1, 2 en 4 over. Aangezien er gekozen wordt om compensatie van bijzondere kosten zoveel mogelijk via de bijzondere bijstand te laten verlopen valt optie 4 af. Onder de Wmo mag geen

rekening worden gehouden met inkomen dan wel vermogen. Bij bijstandsverlening mag dat wel, zodat er gericht gecompenseerd kan worden voor de (financieel) meest kwetsbare mensen.

De gemeenten op Walcheren bieden via CZ al een collectieve zorgverzekering aan. Deze zogenaamde gemeentepolis bestaat uit een basisverzekering en een aanvullende verzekering. Hiermee biedt de gemeente aan inwoners met een laag inkomen, tegen lage uitvoeringskosten, toegang tot goede zorg. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat de gemeentepolis 80% van de extra kosten, die chronisch zieken en gehandicapten hebben, dekt. Voor mensen met een bovengemiddelde zorgbehoefte is een uitgebreide polis ontwikkeld, die ook de resterende 20% dekt. Voorstel is om, naast de bestaande aanvullende verzekering met een beperkte dekking, ook de meest uitgebreide aanvullende verzekering aan te bieden en een deel van de premie te vergoeden. Mensen met een bovengemiddelde zorgbehoefte zullen zelf een beroep doen op de verzekering met extra uitgebreide dekking, waarmee tegen lage uitvoeringskosten compensatie wordt geboden voor de chronisch zieken en gehandicapten. Voor wie een lage zorgbehoefte heeft blijft de aanvullende verzekering met een beperkte dekking bestaan.

Met het wegvallen van de Compensatie eigen risico (CER) geldt, dat de minima (en ook de hogere inkomens) met een hoge zorgbehoefte, per jaar € 99,-- minder krijgen. Dit bedrag kregen ze ter compensatie van het eigen risico van de zorgverzekering, dat zij als gevolg van een chronische aandoening jaar in jaar uit 'vol' maken. De CER is afgeschaft voor alle inkomens. Eén van de redenen voor afschaffing van de CER was de ongerichtheid: iedereen, ongeacht het inkomen kreeg de compensatie. Gemeenten hebben de mogelijkheid om de minima gericht te compenseren voor een deel van de wettelijke eigen bijdrage van (nu nog) € 360,-- per jaar. Voorgesteld wordt om voor hen in 2015 het vervallen van de CER te compenseren middels de bijzondere bijstand. Dat kan via een declaratiefonds, waarvoor groepskenmerken worden vastgesteld. Deze groepskenmerken zijn: chronisch zieken en gehandicapten met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm, die het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering volledig gebruikt hebben.

Voor eventuele meerkosten die niet worden gedekt door de voorliggende voorzieningen kan er een beroep gedaan worden op de individuele bijstand, waarbij middels maatwerk onderzocht wordt of een compensatie mogelijk is. Voordelen bij collectieve aanvullende verzekering zijn de lagere uitvoeringskosten en dat er minder beroep wordt gedaan op bijzondere bijstand. De collectieve aanvullende verzekering biedt een passende en toereikende oplossing voor medische kosten.

Collectieve zorgverzekering: huidige basisverzekering handhaven, vanaf 1 januari 2015 twee aanvullende pakketten aanbieden: beperkt (conform bestaand aanvullend pakket) en extra uitgebreid (afgestemd op doelgroep WtcG). Premies aanvullende verzekering indicatief respectievelijk € 22,-- en € 45,-- per maand. De gemeentelijke bijdrage voor de aanvullende premie vaststellen op respectievelijk € 10,-- en € 20,-- per maand.

Een declaratiefonds met groepskenmerken, zoals personen met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm die chronisch ziek of gehandicapt zijn en die het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering volledig gebruikt hebben, vast te stellen waarbij € 180,-- bijzondere bijstand per jaar verstrekt wordt.

3.8 Huishoudelijke hulp

Vanaf 1 januari 2015 wordt de huishoudelijke hulp (= poetsen, schoonmaken) geregeld via een Algemene voorziening (=markt) en niet meer via de gemeenten.

Voor de compensatie van de kosten van de Algemene voorziening heeft alleen Middelburg, via de Wmo, al een regeling, het zogenaamde persoonsvolgende budget. Uitgangspunt is dat de Walcherse gemeenten een gelijke oplossing hebben voor de compensatie van de kosten van een Algemene voorziening. Er is voor gekozen om dit via de bijzondere bijstand te doen. Per Algemene voorziening zal bekeken moeten worden welke eigen bijdrage er gevraagd wordt en of er compensatie via de bijzondere bijstand mogelijk is.

De kosten van de huishoudelijke hulp via Algemene voorziening kunnen voor de mensen met een minimuminkomen en een beperking vanaf 1 januari 2015 vergoed worden via de bijzondere bijstand. Bij de integrale beoordeling of er een vergoeding moet plaatsvinden moeten alle omstandigheden mee worden gewogen. Hierbij kan niet volstaan worden met een financiële toets. In Middelburg wordt de compensatie nog via het persoonsvolgend budget geregeld. Omdat harmonisatie uitgangspunt is wordt de regeling voor de huishoudelijke hulp voor 1 juli 2015 geëvalueerd en wordt op basis van die evaluatie het gezamenlijke ambitieniveau opnieuw bepaald.

Stapelings-effect

Een eigen bijdrage voor de kosten van de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening conform de eigen bijdrage 2014 wordt als redelijk gezien. Wel moet rekening worden gehouden met mogelijke stapelings-effecten. Indien er sprake is van het betalen van een eigen bijdrage van het CAK én een eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening dan kan het redelijk zijn om op grond van een individuele beoordeling (maatwerk) de eigen bijdrage toch te vergoeden.

Per 1 januari 2015 de kosten van de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening compenseren via de bijzondere bijstand. De maximale vergoeding bedraagt € 15,- per uur. We rekenen met een eigen bijdrage van € 13,75 per maand voor een alleenstaande of € 19,72 per maand voor gehuwden/alleenstaande ouder. Deze kosten worden gezien als algemeen gebruikelijk. Indien er sprake is van stapelings-effecten, doordat mensen geconfronteerd worden met meerdere eigen bijdragen kan er maatwerk worden toegepast. Doelgroep beperken tot de groep mensen met een beperking én met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm (Vlissingen) of € 300,- boven de toepasselijke bijstandsnorm (Middelburg/Veere).

De systematiek van compensatie van eigen bijdragen via de bijzondere bijstand ook toepassen voor andere Algemene voorzieningen dan wel Collectieve (maatwerk) voorzieningen. Per voorziening zal een besluit ten aanzien van de eigen bijdrage moeten worden genomen.

Voor Middelburg geldt dat het persoonsvolgend budget voor de compensatie van de kosten van de huishoudelijke hulp voorlopig in stand blijft . Omdat harmonisatie uitgangspunt is wordt de regeling voor de huishoudelijke hulp voor 1 juli 2015 geëvalueerd en wordt op basis van die evaluatie het gezamenlijke ambitieniveau opnieuw bepaald.

3.9 Compensatie kosten participatie sport en cultuur

De huidige minimaregelingen voor volwassenen 18/65 jaar (€ 115,- per jaar) en voor ouderen 65+ (€ 115,- per jaar Middelburg/Veere en € 75,- per jaar in Vlissingen) komen te vervallen. Hiermee verliezen de mensen met een laag inkomen een bijdrage voor maatschappelijke participatie (geen categoriale bijzonder bijstand meer mogelijk). Wij willen deze mensen toch een regeling aanbieden om hen financieel te ondersteunen en deelname maatschappelijke participatie mogelijk te maken. Dit kan in de vorm van een declaratiefonds dan wel een Walcherenpas. Dit laatste vergt meer onderzoek naar de mogelijkheden ervan.

Nadere regels

Voor de hierboven genoemde regelingen zullen nog nadere regels vastgesteld moeten worden voor de uitvoering. Deze nadere regels worden door de respectievelijke colleges vastgesteld en ter kennis gebracht aan de raden.

Declaratiefonds instellen voor de kosten van maatschappelijke participatie, sport en cultuur. De doelgroep is voor personen vanaf 18 jaar met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

4. Monitoring en communicatie

Gemeenten krijgen steeds minder middelen om het sociaal domein te organiseren. Gelijktijdig streven we naar een grotere zelfredzaamheid en participatie van de burgers in Walcheren. Tegelijkertijd willen we ook de zorg bieden voor mensen die dit niet alleen kunnen. In deze hulp streven we naar maatwerk. De professional krijgt steeds meer de ruimte om in te spelen op de vraag van de klant en krijgen het mandaat om beschikkingen af te geven voor maatwerkvoorziening. Het is van belang dat de professionals binnen de Walcherse gemeenten integraal naar een vraagstuk gaan kijken en dit vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid durven oppakken. Dit vraagt om een nieuwe manier van sturen en verantwoorden.

Voor 2015 wordt een aantal nieuwe voorzieningen ingevoerd en zijn de minimaregelingen vervallen. Dit brengt onzekerheden met zich mee. Om zicht te hebben op de effecten van het vastgestelde beleid per 1 januari 2015, nemen we halverwege het jaar 2015 een evaluatiemoment op. Dit betreft dan vooral de aantallen mensen dat gebruik maakt van de voorziening en de financiële consequenties hiervan. Op basis hiervan kan gekozen worden of tussentijdse bijsturing noodzakelijk is.

4.1 Hoe communiceren we over het vernieuwde armoedebeleid?

Integratie van het armoedebeleid in het klantproces van 'Walcheren voor Elkaar' verbindt financiële zorg met andere vormen van zorg. Het maakt financieel maatwerk voor kwetsbare inwoners mogelijk. Het is belangrijk dat burgers weten welke inkomensondersteunende voorzieningen er zijn binnen Walcheren. Een juiste communicatieaanpak moet zorgen dat de mogelijkheden voor dit maatwerk bekend zijn. Enerzijds bij de doelgroep zorgvragers zelf, maar anderzijds vooral bij alle toegangen tot zorg op Walcheren. Kortgezegd moeten de Algemene plus Collectieve (maatwerk) voorzieningen en de (maatwerk)mogelijkheden die het nieuwe armoedebeleid biedt, luid en duidelijk gecommuniceerd worden. Voor de communicatie sluiten we aan bij het klantproces van Walcheren voor Elkaar. Voor specifieke onderdelen wordt er lokaal gecommuniceerd.

4.2 Hoe borgen we de kwaliteit?

In de verordeningen werken we de kwaliteitseisen verder uit. Voor de kwaliteitsborging wordt aangesloten bij de planning en control cyclus van de organisaties.

Bijlage

Resultaten van 2013 Orionis Walcheren

	Vlissingen	Middelburg	Veere	Totaal
A. Bijzondere bijstand beleid				
Verstrekingen bijzondere bijstand	708.987	587.976	108.421	1.405.384
bijdrage aanvull. zkv. uitk.ger.	150.021	126.610	16.435	293.065
bijdrage aanvull. zkv. niet uitk.ger.	89.042	65.433	10.555	165.030
overig minimabeleid (maaltijdverg)	20.553			20.553
Vrijwilligerspremie		37.364	6.429	43.792
Ontvangsten/terugvordeing bijz bijst A	-96.169	-42.860	-2.880	-141.910
Totaal bijzondere bijstand A	872.434	774.522	138.959	1.785.915
B. Minimabeleid				
Chronisch zieken/gehandicapten	89.275	121.895	14.070	225.240
SCB volwassenen	134.755	103.915	15.410	254.080
SCB 65+	10.760	11.040	920	22.720
SCB minderj kinderen tot 18 jaar v.a. 010309	93.384	84.885	11.505	189.774
C. Specifieke beleid				
Langdurigheidstoelage v.a. 01.01.09	299.966	281.431	30.557	611.955
Diversen		115		115
Gids rondkomen op walcheren				0
Subtotaal uitgaven B & C	628.141	603.281	72.462	1.303.884
Ontvangsten/terugvordering min.	0	-5	0	0
Totaal minimabeleid en specifieke beleid	628.141	603.276	72.462	1.303.884
afrondingsverschillen	0	0	0	0
totaal gemeentelijke bijdrage A/B/C	-1.500.575	-1.377.798	-211.421	-3.089.799
Budgetbeheer vergoedingen van gemeenten	-117.259	-76.473	-7.121	-200.854
Kredietvergoedingen PL van gemeenten (50% vd ING tarief)	-11.813	-7.825	-1.744	-21.382
TOTAAL gemeentelijke bijdrage	-1.629.648	-1.462.096	-220.286	-3.312.035
Budgetbeheer vergoedingen van klanten	-43.305	-28.242	-2.630	-74.177
Kredietvergoedingen PL van klanten	-19.604	-12.985	-2.894	-35.483
Afwijking in gem bijdrage tov de begroting				
Aantal verstrekkingen				
A. Bijzondere bijstand beleid				
Aantal verstrekkingen bijz. bijstand (aantal klanten)	1.163	1.375	152	2.690
bijdrage ziektekostenverzekering	853	721	90	1.664
bijdrage aanvull. zkv. niet uitk.ger.(stand cijfer)	429	333	47	809
overig minimabeleid (maaltijdverg etc)	25	0	0	25
Aantal aanvragen B & C	2.470	2.429	289	5.188
B. Minimabeleid				
Chronisch zieken/gehandicapten	524	426	54	1.004
SCB volwassenen	1.044	812	108	1.964
SCB 65+	120	80	5	205
SCB minderj kinderen tot 18 jaar	309	290	37	636
C. Specifieke beleid				
Langdurigheidstoelage v.a. 01.01.09	710	681	77	1.468
Aantal aanvragen B & C	2.707	2.289	281	5.277
Budgetbeheer (standcijfer obv overzicht KBW)	266	178	17	461
Kredietvergoedingen PL van gemeenten (50% vd ING tarief)	0	0	0	0
SCB minderjarige kinderen:				
0- tot 12	300	378	57	735
12 tot 18	189	172	20	381